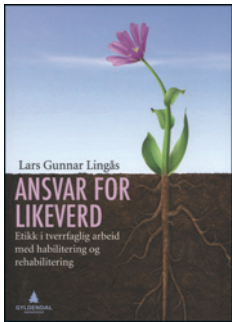

Husk å henvise til rehabilitering!

Lars Gunnar Lingås

Ansvar for likeverd

Etikk i tverrfaglig arbeid med habilitering og rehabilitering. 2. utg. 168 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2013. Pris NOK 249 ISBN 978-82-05-39884-9

Målgruppen er leger, sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter og andre som jobber med habilitering og rehabilitering. I dagens samfunn øker andelen i befolkningen som er inaktiv og lever på stønader fra Nav. Det er dessverre også tilfelle blant de under 40 år. Store etiske utfordringer synliggjøres nå på dette området i den norske velferdsstaten.

Forfatterens intensjon er blant annet å vise hvordan disse utfordringene er en del av de ulike rehabiliteringstilbudene i Norge. Det berører verdier som rett til samfunnsdeltakelse, brukermedvirkning, personvern og ikke minst respekt for menneskeverd og mangfold.

Lingås presenterer ulike definisjoner på fagområder som overlapper hverandre, og beskriver en tankemodell for (re)habilitering. Dessuten får vi en innføring i hvordan det er å stå utenfor de mange godene i velferdsstaten. Videre beskriver forfatteren flere pasienthistorier og kommenterer, som en oppsummering, de etiske dilemmaene disse medfører.

I kapitlet *Et verdig liv* viser forfatteren at rehabilitering og habilitering springer ut av et menneskesyn som understreker alles likeverd. Dette begrunnes ved å vise til ulike filosofiske retninger og religioner fra tidens morgen. Utviklingen av flere former for menneskerettigheter i FN er også omtalt. I jubileumsåret 2014 er det kanskje på sin plass å minne om at Grunnlovens § 110 omtaler alle mennesker som unike og med «iboende verd».

Forfatteren beskriver *avhumanisering* som en tendens i vår tid. Eksempler på dette er demonisering, usynliggjøring, rangering og objektgjøring.

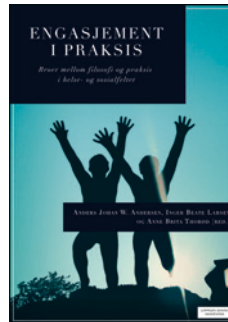
Dagens Norge, inkludert medier, næringsliv, toppidrett, helsepersonell og politikere, kan ikke si seg fri for å rangere menneskeverdet etter lønnsomhet og markedsverdi. Kanskje er det på tide å snu denne tendensen? Kanskje er dette en like stor utfordring for global helse og sosial ulikhet som de miljø- og klimaendringene som nå utfordrer vår fremtid? Kapitlet *Et verdikart for rehabiliteringsarbeidet* vil i så fall kunne hjelpe oss til å ta ansvar for likeverd og skape en bedre samfunnsutvikling.

Boken er verdifull for dem som jobber med fysikalsk medisin og rehabilitering, psykiatri, samfunnsmedisin og trygdemedisin. Den gir oss innsikt i hva som er etiske vurderinger i praksis. Fastleger blir minnet om å henvise til rehabilitering.

Gunnar Tellnes

Professor, Avdeling for samfunnsmedisin
Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Helse- og sosialfaglig vitenskapsfilosofi

Anders Johan W. Andersen,

Inger Beate Larsen, Anne Brita Thorød, red.

Engasjement i praksis

Broer mellom filosofi og praksis i helse- og sosialfeltet. 196 s, ill. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2013. Pris NOK 349 ISBN-978-82-02-40164-1

Hva er felles for Platon, Søren Kierkegaard, Jens Bjørneboe, Michel Foucault, Simone de Beauvoir, Axel Honneth, Mikhail Bakhtin, Sheila Benhabib, Pierre Bourdieu, Roy Bhaskar og Donald Schön? Svar: at de alle spiller en viktig rolle i *Engasjement i praksis*.

Målet med denne utgivelsen er å fremme refleksjon over praksis i helse- og sosialfeltet, og målgruppen er alle som arbeider i helse- og sosialfaglig praksis. Redaktørene og forfatterne søker å fremme engasjement i og for praksisfeltet. Ulike perspektiver fra vitenskapsfilosofien brukes til å undre seg over hvordan praksisfeltet er, og hvordan det kan utvikle seg.

Det brukes, så langt jeg kan bedømme, konkrete og gode eksempler, og flere av de teoretiske perspektivene knyttes til hverdagslige problemstillinger. Kapitlene knyttes sammen av en felles introduksjon, og hver av de tre hoveddelene starter med en kort innledning. En av redaktørene, Andersen, kommer dessuten i siste kapittel med et forslag til et samlenne begrep: «forstyrrelsens filosofi» – at kunnskapsmakten avdekkes, tydeliggjøres og diskuteres.

Boken kan likevel kritiseres for å være fragmentarisk, og mens enkelte av kapitlene er glimrende, fremstår andre som mer overfladiske. Det som gir boken en sammenhengende mening, er dog at den er blitt til som et resultat av et seminar for den norske filosofen John Lundstøl (f. 1939). Boken reflekterer på flere vis Lundstøls egen allsidighet og vitner om at han har bidratt til at filosofien generelt, og etikken og vitenskapsfilosofien spesielt, har funnet refleksjonsrom i helse- og sosialfaglig praksis.

Bjørn Hofmann

Professor, Senter for medisinsk etikk
Universitetet i Oslo